

stre occidar gaudeo ppter me. Jaco. p. Omne gaudium exi-
stimate frēs mei cui in tentationes varias incideritis rē.
Et congratulor vobis q̄ habetis fidem etiam cum pericu-
lo persone mee: cui r̄ in hoc congratulamini. Et ideo dicit.
Idipsum gaudent r̄ congratulamini mihi. Roma. iz. Hau-
dere cum gaudentibus.

Deide cum dicit. (Spero autē rē.) Proponit in exēplū
discipulos suos. Et p̄mo thimothēū. Sc̄do epaphroditum
ibi. (Necium autē rē.) Circa p̄mū p̄mo p̄mittit missionē
thimothēi. Sc̄do cōmēdat euz ibi. (Neminē rē.) Tertio
inuit tempus missionis ibi. (Nūc igit rē.) Dicit ḡ. (Spe-
ro rē.) Notādus est q̄ aplūs sic habuit fiduciaz in deo q̄
etiā minima attribuebat deo. z̄ cor. 3. Nō q̄ sufficiētes si-
mus cogitare aliqd̄ a nobis q̄si ex nobis: s̄z sufficiētia no-
stra ex deo est. Littera est plana. Deide cōmēdat euz: r̄
p̄mo ex charitate ad eos. Sc̄do ex deuotione ad aplm̄ ibi.
(Experimētū rē.) Et sic facit bonus mediator: q̄ illos di-
ligit hunc venerat. Item p̄mo ponit cōmēdationez. Sc̄do
exponit ibi. (Omnes enī que rē.) Dic̄ ḡ. (Mitto rē.) Nō
neminē rē. s̄z in p̄fectum v̄m. ps. Qui inhabitare facit vni-
moris in domo. Qui sollicitus sit. Ro. iz. Qui p̄est in sol-
licitudine. Sincera affectio: q̄ soluz ppter deuz. z̄ cor. p.
Ex sinceritate sicut ex deo corā deo in x̄po loquimur. Rō
aut quare. Neminē rē. q̄ oēs que rē. i. nō que ad salutē p-
rimoz r̄ ad honorē dei querūt: s̄z que ad lucz r̄ gliaz que-
rūt r̄ que sua sunt. S̄z nungd̄ lucas r̄ epaphroditus r̄ alij
qui erāt cū aplō querebāt que sua sunt. R̄ideo. Dicēdus
est q̄ in societate apli plures erant q̄ hoc querebant qui r̄
deseruerūt euz. z̄ Thim. 4. Demas enī me dereliquit dili-
gēs seculū r̄ abijt thesalonicā. Crescēs i galatiā. Titus in
dalmatiā. lucas est mecum solus. Sed cōiuetudo est q̄ ali-
quādo scriptura loquitur de nōnullis sicut d̄ oibus. Jere. 6.
Aminozi quippe vsq̄ ad maiores oēs auaricie student: r̄ a
ppbeta vsq̄ ad sacerdotē cuncti faciunt doluz rē. Et ideo
est distributio accōmoda. Et quō se h̄z ad me: q̄ per ex-
perimentuz rē. Quasi eēt sp̄alis filius. p̄ cor. 4. Ideo misi
ad vos thimothēū q̄ est filius meus charissimus r̄ fidelis
in dño rē. Nūc ḡ sic sollicitū p̄ vob sic mihi carū spero rē.
S̄z q̄re nō statim: Est scienduz q̄ alr̄ est de x̄po r̄ de alijs
sanctis. In x̄po enī est plenitudo gr̄arum. v̄n̄ habuit semp
noticiaz oium: nō sic alij sancti. V̄n̄ aplūs p̄uidebat aliq̄
de futuris circa se: aliqua ignorabat. Et sic non reuelatus
erat sibi an deberet liberari de vinculis: r̄ iō diē. Mox rē.
q̄ si deē facultas p̄sonalr̄ veniā. Et iō confido rē. S̄z libe-
ratus a vinculis nō fuit. ps. Qm̄ tu illuminas lucernā meā
dñe: deus meus illumina tenebras meas. Semp enīz ali-
quid tenebrosū est in sanctis.

Deide euz dicit. (Necium rē.) pponit in exēplum aliuz
suū discipuluz: sc̄z epaphrodituz. Et p̄mo describit ipsuz.
Sc̄do ostēdit quomō suscipiatur ibi. (Excipite rē.) Circa
p̄mū duo facit: q̄ p̄mo cōmēdat euz. Sc̄do ostēdit causaz
missionis ibi. (Qm̄ quidē rē.) Tertio eā exponit ibi. (Nā
r̄ ifirmatus est rē.) Dicit ḡ. (Necium rē.) Nominat autē
eū frēm ppter fidē. Mat. 23. Dēs vos frēs estis rē. Loope-
ratorē: sc̄z in labore p̄dicatiōis. puer. is. Frater qui iuuat
a fratre quasi ciuitas fortis rē. Et cōmilitonē rē. q̄ simul
passi tribulationē. z̄ Thimot. 2. Labora sic bonus miles
x̄pi iesu rē. Aplm̄. i. doctorē. Dic fuit eps philippēsiū r̄ mis-
sus ab eis vt seruiret aplō. r̄ iō dicit. Ministrus necitatis
mee. Infra. 4. Repletus sum accepistis ab epaphrodito
quē misistis in odore suauitatis hostiā acceptā placentem
deo rē. Sed quare: ad satisfaciēdū desiderio quo deside-
rio sperabat vidēre vos. Ro. p. Desidero enī vos rē. Itēz
ad subueniēdū sue tristitie: q̄ tristis erat de vestra tristi-
tia qui audiistis eū ifirmari. Et exponit eam q̄ est ifirmi-

tas sua vsq̄ ad mortē fm̄ iudiciū medicorū: nō autē fm̄ p-
uidētiāz dinam: s̄z ad honorē dei. Joan. ii. Infirmitas bec
nō est ad mortē: s̄z p̄ glia dei rē. sed deus misertus est eius
ps. Miserere mei deus qm̄ ifirmus sum rē. Et nō solū rē.
q̄ tristitia tēporalē r̄ naturalē habui de afflictioibus suis
sicut r̄ x̄ps. Cōsequēter cōcludit missionē. r̄ p̄ littera: r̄
ostēdit quō recipiat. r̄ z̄ huius cāz. Recipiēdus est bono-
rifice in dño cuius ē minister. Gal. 4. Sicut angelum dei
excepistis me sicut x̄pm̄ iesuz. p̄ Thim. 5. Qui bene pre-
sunt p̄s b̄ri duplici honore digni habeant maxie q̄ laborāt
in verbo r̄ doctrina rē. Et hoc ppter rē. i. ppter deuz r̄ sa-
lutē fidelū vsq̄ ad mortē. Joan. is. Maiorē charitatē ne-
mo h̄z vt aiām suam ponat quis p̄ amicis suis rē. Tra-
dēs. Jo. io. Bonus pastor aiāz suāz ponit p̄ oibus suis rē.
Et hoc vt impleret quod vos personalr̄ nō potuistis circa
meuz obsequiuz.

CAP.

III.

Ecetero fratres mei gaudete in do-
mino: eadez vobis scribere mihi q̄
dem non pigrum: vobis autem ne-
cessariuz. Videte canes: videte ma-
los operarios: videte concisioneuz.

Nos enī sumus circūcisio q̄ spiritu
seruimus deo: r̄ gloriāmur i x̄po iesu: r̄ non in
carne fiduciam habentes: quanq̄ r̄ ego habeo
confidentiam i carne. Si qs̄ alius videtur con-
fidere i carne: ego magis circūcisus octauo die
ex genere israel: de tribu beniamin. hebreus ex
hebreis. fm̄ legem phariseus. fm̄ emulationez
persequens ecclesiam dei: fm̄ iusticiam que in
lege est cōuersatus sine querela. S̄z q̄ mihi fue-
runt lucra: bec arbitratus suz propter x̄pm̄ de-
trimenta. Verumtamen existimo oia detrimē-
tum esse propter eminentem sciam iesu x̄pi dñi
mei propter quem omnia detrimentum feci r̄
arbitror vt stercora vt christum lucrificiaz vt
r̄ inueniar in illo.

Proposuit exēpla q̄ seq̄ deberēt: h̄ ostēdit q̄rū exēpla de-
bēt vitare. Et circa h̄ tria facit. q̄ p̄mittit q̄s vitare debēt.
z̄ exēplū vitādū p̄ uersatōez scōz ibi. (Vos. n. rē.) 3. idu-
cit ad vitādū eos q̄s illi reputabāt imitabiles ibi. (Imita-
tores mei rē.) Itēz p̄ ps didit i tres p̄clās. q̄ p̄mittit
finē h̄ doctrie. z̄ scribēdi necitatē ibi. (Eadez vob rē.) 3.
necitatis rōnē ibi. (Videte rē.) Intētio amonitiōis ē re-
mouere fideles gētes a legalib⁹ ad q̄ qdā eos iducebāt. Et
iō diē. O frēs. s̄z p̄ fidez. decetero. i. postq̄ vos monui: vt s̄.
Haudete i dño tm̄ nō i legalib⁹ obfūatuz. Abac. 3. Ego at
i dño gaudebo r̄ exultabo i dño iesu meo rē. Et h̄ q̄ eadē q̄
dixi i p̄ntia nō ē mihi pigrū vob scribere i absentia. Verba
n. d̄ facili trāseūt: s̄z scripta manēt. Ecc. 38. Sapiāz scribe
i tpe vacuitatis rē. Jude. p. Dēs sollicitudinē faciēs scribē-
di vob d̄ cōi v̄ra salute necē habui scribere vob rē. Ro. is.
Audaci⁹ scripsi vob frēs ex p̄tē tāq̄ in memoriā vos redu-
cēs rē. Et cā h̄ necitatē ē: q̄ istāt seductores: r̄ iō ois istāt
vitātē scribere. v̄n̄ diē. Videte. i. obfuate rē. Et tria de his
diē. s̄z feniā cordis irrōnabilē. v̄n̄ diē. Lanes. Glof. Nā ca-
nis ē vt statim ex ira latret: nō ex rōne: s̄z ex p̄uetudie. Sic r̄
illi. Esa. 56. Lanes ipudētissimi nescierūt saturitatē: ipi pa-
stozes nescierūt itelligētiā rē. Apoc. vlt. Soris canes rē.
Sc̄do p̄uerse doctrine seminationē ibi. (Malos oparios)
q̄ non fidelr̄ in vinea dñi laborāt: nec bonū semē in agro

Ad philippenses

mittit. Mat. 13. Inimicus hō hoc fecit rē. z. Thi. z. Cura teipm pbabilem exhibere deo rē. Tertio dissensionē ibi. (Concisionē.) Et hoc vbo vritur in eoz sugillationē. Pre dicant enī concisionē que nō potest stare cū gratia xpi. Gal. 5. Si circuncidimini xps nihil vobis pderit. Unde alludens vocabulo dicit. Concisionē quasi nō concisio nē sed concisionem habeant.

¶ Deinde cu3 dicit. (Nos autē rē.) Ostēdit quomō vitem a sanctis. Et pmo quomō ab oibus. Scdo quomō ab ipso ibi. (Quapropter rē.) Dicit g. Ego dico q illi sunt cōcisio s3 nos vera circūcisio. Qui spiritu rē. Est aut duplex circūcisio: sc3 corporalis z spūalis. Ro. z. Nō enī qui in manifesto iude est: neq; que in manifesto in carne est circūcisio sed qui in abscondito iudeus est: z circūcisio cordis in spiritu nō littera rē. Circūcisio enī carnis est que est de supfluo carnis: s3 circūcisio spūs p quā spūscūs abscondit supfluas interiores cōcupiscētiās. Et iō dicit. Nos sum⁹ rē. i. q iteri⁹ circūcidit nos deo. Ro. z. Testis enī est mihi deus cui ser uio in spū meo in euāgelio filij eius rē. p. cor. i. 4. Psallam spū psallā z mēte. orabo spū orabo z mēte rē. Data est aut circūcisio: vt ostēditur Ro. 4. vt signū fidei abrae ostēderet: vt. i. ei⁹ fides ostēderet vā que fuit fides de futuro semine. Gal. 3. Abrae dicte sunt pmissiōes rē. Est g circūcisio signū fidei abrae de xpo. Ille g circūcidit q iterius per spūscū renouat in xpo q est vītas circūcisiois. Col. z. Circūcis estis circūcisioe nō manufacta in expoliatiōe corporis carnis: s3 in circūcisioe xpi rē. Et nō habētes fiduciam in carne. i. in carnali circūcisioe: qz dī Jo. 6. Spūs ē q viuificat: caro aut nō pdest: qz. Sumit aut caro aliqñ in nobis p carnali cōcupiscētiā: qñz p carnis cura: qñz p carnis abstinētiā: z vtrūq; debem⁹ circūcidere nec in eis gliari.

¶ Deinde cū dicit. (Quāq; ego rē.) Pōnit exemplū ppiū. z pmo pmittit eminentiā suā quā hēbat in statu legali. Scudo ostēdit quomō eaz cōtempst ibi. (S3 que rē.) Pri mū pponit pmo in gnali. Scdo explicat p ptes ibi. (Circūcisus rē.) Circa pmiū duo facit: qz pmo ostēdit fiduciaz quā habuit in legalibus dicēs. Nō debemus hēre fiduciaz in legalibus quāq; habēā. i. possēz hēre si vellē: qz in quo qs audet: i. insipietia dico: audeo z ego rē. vt dī z. cor. ii. Et hoc etiā excellēt: qz ego magis. z. cor. ii. Ut minus sapiēs dico plus ego rē. Et hoc totū facit vt efficacius destruat obf uatiōes legales. Multi enī ptemnūt que nesciūt. z hoc nō valet. S3 tūc qñ aliqs bz z cōtemnit z nō gliat in eis. Sic si apls nō habuisset locū in statu legalū poterat dici qz iō ad statū euāgely venit. Et iō ostēdit p hoc eminentiā suā in statu illo. Et pmo qz ad genus. Scdo qz ad cōuer sationē ibi. (Scdm legē rē.) Quātū ad pmiū tripl: qz ad generis sacfz: qz circūcisus octaua die. Heñ. i. 7. Ut sit signūz federis iter me z vos rē. Et dicit octaua die. qz hec erat differētia iter pselitos z eos qui erāt de genere abrae qz illi nō octaua die: s3 iam adulti qñ quertebant: s3 isti s3 legē octauo die. Heñ. i. 7. Infans octo dierū circūcidet ex vobis rē. Sic g nō vt pselitus: s3 vt vere israelita fuit. Scudo qz ad ipm genus. z pmo qz ad gentē cum dicit. Ex genere israel. Ex abraā enim due gentes descende runt. Una p ysaac: z alia p ysmael. De primo due. Una per Esau: z alia per Jacob. Sed alie due. s. Esau z ysmaelite nō sunt cōsecute hereditatē: s3 solus iacob qui z israel. Jō dicit. Ex genere israel. z. cor. ii. Israelite sunt z ego. Item qz ad tribū: qz in tribu israel erāt quidā de ancillis. s. de bala z zelfa: quidā de liberis. s. lya z rachel. Et iter istos quidaz semper erāt in cultu dei. s. leui. iuda. z beniamin. Alie tēpore ieroboā cōuerse sunt ad ydola. Et iō tribus beniamin pzi uilegiata erat: qz in fide z dilectiōe vxoris z in ea templū. Deutro. 33. Beniamin amātissimus dñi habitabit cōfidē

ter in eo: qñ in thalamo tota die morabit⁹ z iter humeros illius regesct rē. Heñ. 49. Beniamin lupus rapax mane comederit pda3 z vespere diuidit spolia. Quo figurabatur paulus q fuit qñq; cōtra eccliam. Tertio qz ad nomē z linguā cu3 dicit. Hebreus. Aliq dicunt qz hebreus dicit ab abraā. z hoc dicit Aug. S3 postea retractat. Sed dī ab heber. de quo Heñ. ii. Oz aut nō ab abraā ps: qz etiā abraaz dicit hebreus. Heñ. i. 4. Nunciauit abrahe hebreo. Dicit Blof. sup Heñ. ii. Oz tempore heber diuisum est labiuz gētiū oīuz: z illa lingua remāsit in familia heber z i cultu vni⁹ dei: z inter oēs hebreos: natus est etiā ex parētibus hebreis: z iude dicit. Ex hebreis. ¶ Deinde ostēdit suā eminentiā quo ad cōuersationē. Et pmo qz ad sectā cū dicit. (Secundū legē phariseus.) Apud iudeos siquidē erāt tres secte: sc3 phariseoz: saduceoz: z esseoz. Sed pharisei magis ad veritatē accedebāt: qz saducei negabāt resurrectionē neq; angelos: neq; spūs: pharisei aut vtrūq; cōfiterē: vt dicitur Act. 23. Et iō in hoc cōmēdabilior est secta phariseoz. Quomō aut phariseus fuerit dī Act. 26. Quā fm certis simā sectā nostre religionis vixi phariseus rē. Scdo qz ad emulationē quā habuerūt iudei: licet non fm sciam in psequēdo xpianos. Ideo dicit. Persequēs ecclīā dei. Gal. pmo. Qui persequēbat nos aliqñ: nūc aut euāgelizat fidē quā aliqñ expugnabat. Et Act. 26. Et ego quidē existima ueram me aduersus nomē iesu naçareni debere multa cō traria agere: qd z feci hierosolymis. Et multos scōz ego i carceribus iclusi rē. p. cor. i. 5. Nō sum dignus vocari apls quoniā persecutus sum eccliam dei. Tertio qz ad ino centiā puerlatiōis. Jō dicit. Scdo iusticiā rē. Nec iusticia cōsistit in exterioribus: s3 iusticia fidei est cordis. Act. 15. Side purificās corda eoz. Nam qz ad iusticiā exteriorē apls inocēter vixit. Et iō dicit. Sine querela. Nō aut ait sine peccato: qz querela est pctm scādali pximoz i bis q sunt exteriora. Luc. p. Incedētes in oibus mādatis z iu stificatiōibus dñi sine querela rē. Et iō nō est zium qd dī Eph. 2. In qb⁹ z nos ambulauimus: qz verā iusticiā fidei que facit hoīem purū nō habuit: s3 soluz legis.

¶ Deinde cu3 dicit. (S3 que mihi rē.) Ostēdit ptemptū sue eminentie in legalibus: z pmo ostēdit ppter quid legalia cō tempst in gnali. Scdo in spali ibi. (Verūtāme rē.) Dicit g. (Nec que fuerūt rē.) i. reputabā magna. s. qz pharise⁹ rē. Nec sum arbitrat⁹ ppter xpm mihi detrimēta. i. reputo qz sunt mihi in detrimētū. Legales enī obseruatiē te pōre legis erāt efficaces post xps: facte sunt noxie. Et iō dicit detrimēta. Et finis huius est xps. Et ideo dicit. Propter xpm. Et exponit: qz pmo ppter xpm cognoscenduz. Scdo ppter xpm adipiscenduz. Quātū ad pmiū dicit. Verūtā me existimo oīa detrimēta eē verū est si eis initeret. Et h qd aliquādo feci reputo mihi detrimētuz: z hoc ppter de sideriuz: recte scie christi domini mei. p. cor. z. Nihil repu tavi me scire nisi iesum xpm z hunc crucifixum rē. Et hoc ppter eminentē sciam rē. qz hec superat omnes alias sciē tias. Nihil enim melius potest sciri qz verbum dei in quo sunt oēs thesauri sapie z scie absconditi. Col. z. Quātuz ad scdm dicit. Propter quē oīa rē. Et pmo ostēdit qz ppter xpm adipiscenduz cōtempst legalia. Scdo ostēdit qz pos sit xpm adipisci ibi. (Non habes rē.) Dicit ergo. Omnia detrimēta facio habendo me ad ea sicut ad detrimētū et vilia: et hoc vt xps lucrificerem. i. adipiscar ipm et iun gar ei per charitates. ¶ Lectio. II.

Non habens meam iusticiāz que ex lege est: sed illam que ex fide est christi iesu: que ex deo est iusticia in fide ad cognoscendum illū: z virtutē resurre

cttonis eius et societatem passionis illius: cōfi-
guratus morti eius. si quo modo occurrā ad re-
surrectiones que est ex mortuis: non quod iam ac-
ceperim: aut iam perfectus sum. Sequor autem
si quo modo comprehendam in quo et com-
prehensus sum a christo iesu. Fratres ego me
non arbitror comprehendisse. Unus autē: que
quidem retro sunt obliuiscens. ad ea vero que
sunt priora extendens meipsum ad destinatum
persequor ad brauium superne uocationis dei
in christo iesu.

¶ Ostēdit supra preterita lucra contemnere propter christum et
ostēdit quod itēdebat christum cognoscere et ipsum lucrari: et hoc in-
tendit hic specialiter exponere. Et primo quomodo deside-
rat christum lucrari et inueniri in eo per iusticiam. Secundo per
passionis tolerātiā ibi. (Cōfiguratus est.) Circa primum: pri-
mo ostēdit que sit iusticia quā dereliquit. Secundo que sit
quā querit ibi. (Sed illam est.) Sciendum est autē quod iusti-
cia quādoque sumitur ut est specialis uirtus per quā homo ponit
rectitudinē in his que sunt ad cōsequētiā uitā et finem quod est in his
directiua. Nam tēperātia est circa interiorē passionē. Iusti-
cia autem est ad alterū. Alio modo iusticia dicitur uirtus ge-
neralis secundum quod homo seruat legē propter bonū cōsequētiā. et hoc mo-
do frequēter in scriptura sacra ponit per obseruātiā diuine
legis. ps. Seci iudiciū et iusticiā est. id est legē quā seruabat
ex amore quasi motus ex se. Et sic est uirtus. Nō autē si alio
modo. id est ex aliqua exteriori causa. scilicet uel propter lucra uel
propter penas et si obseruatio ei displiceat. Et secundum hoc est du-
plex modus iusticie. Unus est iusticie moralis. Alius est ius-
ticie legalis per quā legem nō ex amore: sed timore seruat.
Et ideo dicit. Non habens meā iusticiā que ex lege est. quod
ut dicit. Aug. Breuis differētia legis et euāgelij est amor et
timor. Ro. 8. Nō accepistis spiritū seruitutis itēz in timo-
re. sed accepistis spiritū adoptionis est. Sed si tua est quō
est ex lege? Rō. 10. Nō habes enim scripsit quā iusticiā que ex lege
est quod fecerit homo uiuet in ea. De hac iusticia quā querit tria
dicit. scilicet modū adipiscēdi. actorē et fructū. Modus est quod nō
adipiscit nisi ex fide christi. Ro. 5. Iustificati igitur ex fide pa-
cem habeamus ad deū per dñm nostrū iesū christum est. Ro.
3. Iusticia autē dei per fidē iesu christi in oēs et super oēs quod credūt
in eū. Actor autē est deus et nō homo. Ro. 8. Deus quod iustificat
Ro. 4. Credēti autē in eū qui iustificat impium reputat fide-
des eius ad iusticiā secundum propositum gratie dei. Et ideo dicit
Que ex deo est est. Act. 5. Et spūs sanctus que dedit deo oī-
bus est. Fructus est cognitio eius et uirtus resurrectionis eius
et societas sanctorum eius. Et de hō duplici cognitiōe potest di-
pliciter agi. Uno modo ex cognitione uie et sic oportet tria
cognoscere de eo. Primo eius personam. scilicet quod est uerus de-
us et uerus homo. Et ideo dicit. ad cognoscēdum illum. Jo.
14. Tanto tēpore uobiscum sum et non cognouistis me est.
Secundo gloriā resurrectionis eius. Unde dicit. Et uirtutem
resurrectionis eius. i. resurrectionem uirtuosam factam pro-
pria uirtute. Tertio qualiter eū imitentur ibi. (Et societa-
tem.) scilicet ut ei sociemur in passione. i. petri. z. Christus passus est
pro nobis uobis reliquens exemplū ut sequamini uestigia
eius est. Secundo de cognitiōe experimētali: et incipit a posteriori
quod est ultimum in executione et primum in intentione. Primum
est agnitio dei per essentiā ad quā ducit fides. Jere. 31. Dēs
cognoscent me a minimo eorum usque ad maximum dicit domi-

nus est. Et ideo dicit. Ad cognoscēdum illum. Secundo quod nō
solum aīa gloriā. sed ex hoc etiā corpus erit gloriofum
Ideo dicit. Et uirtutem resurrectionis eius. scilicet ex qua resur-
gemus. i. cor. 15. Si christus non resurrexit uana est fides nos-
tra est. Tertio societatem quod per experientiam habebimus
Christum ualeat societas passionis eius. ps. cor. 1. Fidelis autē
deus per quem uocati estis in societatem filij eius iesu chri-
sti domini nostri.

¶ Deinde cum dicit. (Cōfiguratus est.) ostēdit quomodo
uelit lucrari et inueniri in eo per tolerātiā passionis. Et
primo ponit tolerātiā. Secundo fructū ibi. (Si quō est.)
Dicit ergo. Inueniar nō solum habens iusticiā sed et figura-
tus morti eius ut patiar propter iusticiā et ueritatem sicut
christus. Gal. 6. vlti. Ego enim stigmata dñi iesu in corpore
meo porto. Fructus uero est si quomodo est. Ex passionibus
enim hic toleratis homo peruenit ad gloriā. Ro. 6. Si. n.
complantati facti sumus sicut similitudini mortis eius: simul et re-
surrectionis erimus est. z. th. z. Si cōmortui sumus et con-
uiuemus. si sustinemus et cōregnabimus. Ro. 8. Si tamē
prospatimur ut et glorificemur est. ¶ Et dicit si quomodo pro-
pter difficultatem arduitatem et laborem. Mat. 7. Arta est
uia quod ducit ad uitam. et pauci sunt qui inueniūt eam est. Amos
4. Prepara te in occursum dei tui israel est. christus enim sur-
rexit per potētiā patriam: homo autē nō patriā potestate: sed
gratia dei. Ro. 8. Qui suscitauit iesum christum a mortuis ui-
uificabit et mortalia corpora uestra propter inhabitantem spi-
ritum eius in uobis. Uel potest intelligi de occursum sancto-
rum quā occurrent christo descendēti de celo ad iudiciū.

¶ Deinde cum dicit. (Nō quod ias est.) ostēdit quomodo dif-
fertur suum desiderium. Et primo ostēdit quid de se sentit.
Secundo hortatur alios ut idēz de se sentiāt ibi. (Quicūque
enim perfecti est.) Iterum prima in duas. quod primo ostēdit
quomodo deficit a perfectione itenta. Secundo hoc expōit
ibi. (Fratres ego me est.) Circa primum duo facit. Primo ostē-
dit se nō peruenisse ad perfectionē. Secundo quod ad eā tendit ibi
(Sequor autē est.) Tendēs in aliud duo intēdit. scilicet adipisci
questum et frui illo. Frustra enim quereret si nō eo frueretur
et inhereret. Et ideo dicit. Non quod iam acceperim. scilicet glo-
riam quā quero. Sap. 5. Accipient regnū decoris et dyade-
ma speciei de manu dei sui. Aut iam perfectus sum. ps. cor. 13.
Lum venerit quod perfectum est euacuabit quod ex parte est est.
Sed cōtra. Estote perfecti. Mat. 5. et Hebr. 17. Estote perfe-
ctus. Respondeo. Dicēdum est quod duplex est perfectio. scilicet patrie
et uie. Perfectio nāque hoīs consistit in hoc quod adheret
deo per charitatem. quod unūquodque est perfectum secundum modum
quo adheret sue perfectioni. Anima autē potest adherere deo
dupliciter perfecte. Uno modo. ut totam actionē referat
in deum actualiter et cognoscat ut cognoscibilis est. Et hec est
patrie. Sed in bestio uie est duplex. Una de necessitate salu-
tis ad quā oēs tenentur. scilicet ut in nullo cor suū quis applicet ad
id quod est contra deū: sed habitualiter referat totam uitā in
eum. Et isto modo dicit dñs. Mat. 22. Diliges dominum
deum tuū est. Et Deutro. 6. Alia est superrogatiōis. quā quod uel
tra cōsequētiā statum inheret deo: quod sit remouēdo cor a tēpo-
rahibus. et sic magis appropinquat ad patriā. quod quanto deficit
cupiditas tātō plus crescit charitas. Quod quod hic dicitur intelligit
de perfectione patrie.

¶ Deinde cum dicit. (Sequor autē est.) ostēdit conatū ad eā dicēs
Sequor. scilicet christum. Jo. 8. Qui sequit me nō ambulat in tene-
bris est. Jo. 10. Ues mee uocē meā audiūt et sequuntur. Et si
si quo modo comprehendā. ps. Cor. 9. Sic currite ut apprehen-
datis. Sed contra quod deus est incomprehensibilis quod Jere. 31. dicitur.
Si mēsurari potuerit celi desursus et inuestigari funda-
menta terre deorsus est. Rō. 11. Dicēdum est quod comprehendere
est includere sicut domus apprehēdit nos. Itē attigere et tenere.

Ad philippenses

Primo modo est incomprehensibilis quia non potest includi in intellectu creato cum sit simplicissimus, quia non perfecte videtur eum nec amas sicut est visibilis et amabilis, sicut qui nescit demonstrationem nescit demonstratiue sed operatiue. Deus autem perfecte seipsum cognoscit ut cognoscibilis est. Cuius ratio est, quia res cognoscitur secundum modum sui esse et veritatis, deus autem lux est et veritas infinita, sed nostrum lumen est finitum. Et ideo dicit, Sequor si quo modo comprehendam, scilicet attingendo. Latine, vlt. Tenui enim nec dimittam etc. In quo et reprehensus sum etc. Quod tripliciter inteligitur. Nam tota gloria est in dicta dei comprehensione: ut scilicet deus sit presens anime nostre. Sed non omnes habent equalem beatitudinem, quia quidam clarius videtur sicut etiam quidam ardenti amantur et plus gaudent. Unde gloriabitur habebit certam mensuram et hoc ex predestinatione diuina. Et ideo dicit, In quo et reprehensus sum. Quasi dicat, in tali mensura intendere comprehendere: secundum quod mihi dispositum est a christo. Vel sequor ut reprehendam sicut reprehensus sum. Quasi dicat, Ut videam eum sicut ipse me videt, per Iohannem 3. Videbimus eum sicuti est, id est non per similitudinem, sed per essentiam. Vel comprehendam videndo christum gloriosum. In quo et reprehensus sum, id est in illa gloria qua apparuit quando uersus sum.

Deinde cum dicit, Fratres ego etc. exponit quod dixerat et primo de defectu perfectionis, Secundo de sequela ibi. Unus autem etc. Dicit ergo, Ego etc. Quasi dicat, non sum sic superbus quod attribui mihi quod non habeo, sed sequor etc. Quod tripliciter legitur. Uno modo sic, vnum arbitror, scilicet quod retro sum etc. Ut non arbitror me comprehendisse, sed persequor vnum, scilicet ad destinatum etc. Ut non arbitror me comprehendisse illud supra, per. Unam petam etc. Et tunc ostendit quod deseruit, quia vel temporalia lucra, vel temporalia bona, vel merita preterita, quia non debet homo computare deo merita preterita. Secundo ostendit ad quid tendit, scilicet ad ea vero etc. id est vel quod pertinet ad fidem christi, vel maiora merita vel celestia, per. Ascensiones in corde suo disposuit etc. Et dicit, Extendens. Qui enim aliquid vult capere extendit se quantum potest. Sed ubi cor extendere se per desiderium Sapientie 6. Locupiscetia sapientie ducit ad regnum perpetuum etc. Sed ad quid tendit: Ad destinatum brauium quod est primum soli currentis, id est Loti 9. Deus quidem currunt sed vnus accipit brauium. Dico autem ad hoc brauium destinatum mihi a deo: quod est superne vocationis dei. Romani 8. Quos predestinauit hos et vocauit etc. Et hoc in christo iesu, id est per fidem christi.

Lectio.

III.

Quicquid ergo perfecti sumus hoc sentiamus et si quid aliter sapitis et hoc vobis deus reuelabit. Verumtamen ad quod peruenimus ut idem sapiamus et in eadem permaneamus regula. Imitatores mei estote fratres: et obseruare eos qui ita ambulant sicut habetis formam nostram. Multi enim ambulant quos sepe dicebam vobis, nunc autem et flens dico inimicos crucis christi: quorum finis interitus, quorum deus venter est et gloria in confusione ipsorum qui terrena sapunt. Nostra autem conuersatio in celis est. Unde etiam saluatorem expectamus dominum nostrum iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratus corpori claritatis sue secundum operationem virtutis sue: qua etiam possit subijcere sibi omnia.

Supra proposuit quomodo ab vltima perfectione deficiebat: nunc horatur alios ad idem sentiendum. Et primo ponit exhortatio, Se

cundo quod ab eis necessario exigat ibi. Verumtamen ad quod peruenimus etc. Dicit ergo, quicquid etc. scilicet quod ego sentio, scilicet non super perfectus. Quomodo ergo si perfecti sumus sentimus quasi non perfecti? Respondet, Ratione dicendum quod perfecti perfectione vite sed non perfecti perfectione probationis, quoniam scilicet tota intentio fertur actu in deum. In via vero habitua liter: quod scilicet nihil contra deum faciamus. Et dicit, Quicquid, quia quicquid quis est perfectior tanto imperfectius magis cognoscit. Job, vlt. Auditi auribus audivite: nunc autem oculis meis videt te. Idcirco ipse me reprehendo et ago penitentiam in fanilla et cinere etc. Debeo, scilicet perfectior est solidus cibus eorum qui per consuetudinem exercitatos habent sensus ad discretionem boni et mali. Et si quid aliter etc. In glo. quatuor modis dicitur, et primo ponuntur duo sensus magis litterales. Unus talis, dico quod vos sentiat quod ego, scilicet vos esse imperfectos, tamen si quid aliter, id est melius de vobis sapitis quam ego de me hoc ipsum est vobis per reuelationem diuinam donatum. Et quoniam aliter est vobis reuelatum aliquid quod non mihi non dico: sed cedo vobis reuelationi: verumtamen nolo quod propter hanc reuelationem ab vnitate ecclesie discedatis, sed teneamur ex vnitate illud ad quod peruenimus ut idem sapiamus etc. quod vnitas ecclesie consistit in vnitate veritatis fidei: et rectitudinis bone operationis. Et utraque seruanda est. scilicet de corinthios, vlt. Perfecti estote exhortamini: idem sapite etc. Et eadem regula bone vite et operationis. Gal. vlti. Quicquid hanc regulam secuti fuerit pax super illos et misericordia etc. Vel aliter, dico et si vos per ignorantiam vlti firmitate aliter sapitis quam veritas habet si humiliter confiteamini nec proterue defendatis. Mat. ii. Abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis etc. Vel aliter, dico quod idem sentiamus, scilicet non dum comprehendisse, sed si quid aliter nunc sapitis quam sapienter sit in futuro quia nunc videmus in speculo, tunc autem facie ad faciem deus reuelabit in futuro, per. Reuelabit cordes etc. Vel aliter, Ut sapitis hoc obscure et in futuro manifeste deus iudicabit, quia fides ex deo est, verumtamen etc. non mutat.

Deinde cum dicit, Imitatores etc. inducit ad sui et aliorum imitationem ut caueat malos. Et primo ponit imitationem. Secundo rationem ibi. Multi enim etc. Dicit ergo, quia haec reputo ut stercoza etc. In hoc imitatores etc. Iohannem 10. Uocet eis et audiet. Quasi dicat, Ego super pastor vos oues mee per imitationem, id est Loti, 4. et ii. Imitatores mei estote sicut et ego christi etc. Et obferuare, id est diligenter considerate quod ita ambulat sicut ego. Ervos scire potestis ex regula et doctrina mea, per thym. 4. Exuperius esto fidelium in verbo in conuersatione, in charitate, in fide in castitate, per petri, 5. Forma facti gregis et ex aino.

Deinde cum dicit, Multi etc. Ponit rationem monitionis, et primo ex parte vitandorum, Secundo ex parte imitandorum ibi. Nostra autem conuersatio etc. Ne autem haec videatur ex odio dicere permittit suam affectionem. Secundo ostendit quales sunt vitandi, ibi. Inimicos etc. Dicit ergo, Dico quod imitandi idigent obseruatione, quia quidam aliter procedunt, scilicet de malo in peius, per. In tenebris ambulat etc. Quos etc. vobiscum presens nunc autem et flens pro passione. Iere. 9. Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum: et plorabo die ac nocte interfectos populi mei. Et huius rationem ostendit dicens, Inimicos etc. Quos describit, primo ex opere, Secundo ex intentione ibi. Quos deus etc. Ite circa primum, primo ponit opus, Secundo euentum operis ostendit ibi. Quos finis etc. Opus eorum est exercitium inimicitie contra crucem christi, scilicet dicentium quod nullus potest saluari sine legalibus in quo euacuatur virtus crucis christi. Gal. 2. Si enim ex lege iusticia, ergo christus gratis, id est sine utilitate mortuus est, per cor. i. Verbum enim crucis pereuntibus quod est stulticia est: his autem qui salui fiunt, id est nobis virtus dei est. Et quod eueniet: Lente nobis vita per crucem christi, illis autem contrarium quia iurrerit mortem. Unus dicit, Quos finis interitus, id est mortis eterne. Job. 28. Lapidem caliginis et ymbriam mortis diuidit etc.

Deinde describit eos quantum ad intentionem. Et primo manife

stat eorum intentione. Secundo ostendit intentionis euentum ibi. (Et gloria etc.) Dicit ergo. Quorum deus etc. Quasi dicat. Ideo hoc disseminat. scilicet legalia esse obseruanda propter lucrum et gloriam propriam ut satisfaciatur ventri. Ro. vlti. Dominus non seruiuit sed suo ventri. Et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium. Ecclesi. 6. Dis labor hominis in ore eius. scilicet anima illi non implebitur. Et dicit deus: quia proprium dei est ut sit principium primum et finis vltimum. Unde quod pro fine habet aliquid illud est deus suus. Item querunt gloriam suam. Illud Ioh. 8. Ego gloriam meam non quero. et quod querat et iudicet etc. Sed euentus eorum erit in confusione. Osce. 4. Gloriam eorum in ignominiam commutabo. Et hoc eorum quod terrena sapiunt. id est quod terrena placet et ea querunt. Et hi confundentur quod status eorum transiit. Ro. 8. Si secundum carnem vixeritis morietur. etc. Hic. Quorum deus etc. Dei proprium est iustificare quod in cibis iustificationem ponebant: dicebant deum veterem. Item est in confusione. quia in confusibilibus. scilicet in circuncisione pudendorum occisione bautozum.

Consequenter ostendit quales sunt imitandi ibi. (Nostra autem conuersatio etc.) Et primo describit in eis celestem conuersationem. Secundo expectationem ibi. (Unus saluator etc.) Tertio utilitatem ibi. (Qui reformabit corpus humilium etc.) Dicit ergo. Illi terrena sapiunt: sed non est sic de nobis quia nostra conuersatio perficitur per contemplationem. 2. cor. 4. Non contemplamur nobis quod videtur: sed quod non videtur etc. Item per affectionem: quia sola celestia diligimus. Item per operationem in qua est celestis representatio. 1. cor. 15. Sicut portauimus ymaginem terreni: portemus et ymaginem celestis. Sed quare est ibi conuersatio: quia inde expectamus optimum auxilium per. Leuani oculos meos in montes etc. Mat. 6. Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum etc. Unus dicit. Unde expectamus saluatore nostrum. Esa. 30. Beati omnes quod expectant eum. Luc. 12. Siles hominum expectantibus dominum suum quando reuertatur a nuptijs etc. Tria autem facit iste aduentus. Primo eorum resurrectionem. Ideo dicit. Reformabit corpus humilitatis. id est abiectiois. quia est mortalitati subiectum. Job. 25. Homo putredo et filius hominis vermis. 1. cor. 15. Seminat in corruptioe surgat in incorruptioe. seminat in ignobilitate surgat in gloria. seminat in infirmitate surgat in virtute. Hoc corpus sic abiectum reformabit. id est ad propriam formam reducet. Ro. 8. Qui suscitauit in se ipsum christum a mortuis viuificabit et mortalia corpora nostra etc. Item sanctorum imitationem. Ioh. dicit. Configuratum corpori claritatis sue. Corpus signum christi est glorificatum per gloriam diuinitatis sue. et hoc meruit per suam passionem. quicquid participat virtute diuinitatis per gratiam: et passionem christi imitatur: gloriabitur. Apoc. 3. Qui viderit dabo ei sedere mecum in throno meo sicut ego vici et sedi cum patre meo in throno eius etc. Ioh. 3. Siles ei erimus Mat. 13. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum Et hoc facit per operationem diuinitatis sue. id est per virtutes in ipso per quam possit sibi subycere omnia. Dicit enim. christo subyciet. quodammodo quantum ad salutem quodammodo quantum ad penam. In primis exercebit misericordiam. In secundis iustitiam. ps. Dia subiecisti sub pedibus eius etc. 1. cor. 15. Per subiecisti omnia filio. Ioh. 5. Quicumque pater facit et filius similiter facit.

CAP.

III.

Letis fratres mei charissimi et desiderantissimi: gaudium meum et corona mea. sic stete in domino charissimi. Euchodiam rogo: et synthi cem deprecor idipsius sapere in domino. Etiam rogo et te germane conpar. adiua illas que mecum laborauerunt in euangelio cum clemente et ceteris adiutoribus meis: quorum nomina sunt in libro vite. Gaudete in domino semper: iterum dico gaudere. Ado-

destia vestra nota sit omnibus hominibus. Bonus enim prope est. Nihil solliciti sitis sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestre innotescant apud deum. Et pars dei que exuperat omnes sensum custodiat corda vestra et intelligentias vestras in christo iesu. Recetero fratres quecumque sunt vera. quecumque pudica. quecumque iusta. quecumque sancta. quecumque amabilia. quecumque bone fame. si que virtus si qua laus. discipline hec cogitare que et didicistis et accepistis et audistis et vidistis in me. Hec agite et deus pacis erit vobiscum.

Supra proposuit eis exempla sequenda: hic per ammonitionem morale ostendit qualiter se debeant habere. Et primo ostendit qualiter se habeant in futurum. Secundo commendat eos de preterito ibi. (Gaudium sum autem etc.) Circa primum duo facit. Primo monet ad persistendum in iam habito. Secundo ad proficiendum in melius ibi. (Gaudete in domino semper etc.) Item prima diuiditur in duas partes. Quia primo inducit ad perseuerandum in generali. Secundo ponit speciales modos ad singulares personas ibi. (Euchodiam rogo etc.) Circa primum. primo commemorat ad eos suum affectum. Secundo ponit monitionem ibi. (Sic stete etc.) Affectus autem suum commendat quatuor modis. Primo secundum amorem ostendens eos sibi dilectos. Unde dicit. Fratres. scilicet per fides. Mat. 23. Dicit vos fratres estis. Item per charitatem. Unus dicit. (Charissimi.) per 1. cor. 10. Charissimi mihi etc. Item secundum desiderium. Unde dicit (Desiderantissimi.) supra primo. Testis est mihi de quo cupiam etc. Et dico desiderantissimi. quia desidero vos: vel quia me desideratis. Item per gaudium. Unus dicit. (Gaudium meum.) Et hoc. scilicet quod estis boni. Prover. 10. Filius sapiens letificat patrem etc. Item per rationem gaudij. Unde dicit. (Corona mea.) per thes. 2. Que est non spes nostra. aut gaudium. aut corona glorie: Nonne vos estis etc.

Deinde cum dicit. (Sic stete etc.) ponit monitiones de perseuerantia dicens. (Sic stete etc.) id est sicut ego perseuerate. vltimo sic stat. Mat. 10. Qui perseuerauerit usque in finem hic saluus erit.

Deinde cum dicit. (Euchodiam rogo etc.) singulares monitiones ponit. Et primo de concordia. Secundo de sollicitudine adiutorum ibi. (Etiam rogo et te etc.) De due mulieres sancte ministrabant scitis in ciuitate philippensi. et forte erat aliquod discordia inter eas. id est eas ad concordiam reuocat. 2. cor. 12. vltimo. Idem sapite.

Deinde cum dicit. (Etiam rogo te etc.) quedam rogat ut adiua ret quidam personas. Et dicit propter quod socius erat predicatiois eius. Prover. 18. Frater qui iuuat a fratre quasi ciuitas fortis. Adiua illas etc. Et ad hoc rogo omnes quorum nomina etc. Quod ponit ne si alios non noiaret turbarent. Quasi dicat. Non est magnus si non scribo omnium nomina. quia sunt scripta in meliori loco. Mat. 5. Gaudete et exultate etc. Liber vite secundum gloriam. est predestinatio sanctorum. et hoc est verum secundum re. scilicet differt ratione. Sciendum est autem quod olim erat consuetudo quod ordinabantur ad aliquod officium vel dignitatem scribebantur in matricula: sicut milites et senatores quod palatio scripti erant. Dicit autem sancti predestinati eliguntur a deo ad magnam. scilicet ad vitam eternam. Et hec ordinatio est predestinatio. Descriptio huius ordinatiois dicitur liber vite. et hec descriptio est in memoria diuina quia in quantum ordinat predestinat. In quantum vero immobiliter scit dicitur esse prescriptio. Firma ergo noticia de predestinatis dicitur liber vite. Sed nunc quid aliquid inde velentur? Sciendum est quod aliquid sunt scripti simpliciter. aliquid secundum quod. Sunt enim aliquid predestinati a deo ut habituri simpliciter vitam eternam. et isti sunt scripti indelebiliter. Aliquid ut habeant vitam eternam non in se: sed in sua causa in quantum ordinantur ad iusticiam patrem. et tales